> Retouradres POSTBUS 20201 2500 EE 'S-GRAVENHAGE

DOCPROPERTY "Rubricering" * MERGEFORMAT
Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directie
Verbruiksbelastingen, Douane en Internationale aangelegenheden

Korte Voorhout 7
2511 CW 'S-GRAVENHAGE
POSTBUS 20201
2500 EE 'S-GRAVENHAGE
www.rijksoverheid.nl/fin

Ons kenmerk

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
(geen)

Geachte voorzitter,

De vaste commissie voor Financiën heeft een reactie op de brief van de Nederlandse Accidental Americans groep van 10 maart 2025 over de zesde voortgangsbrief FATCA verzocht.[1] In deze brief treft u mijn reactie aan.

Achtergrond FATCA en de automatische uitwisseling van bankrekeninggegevens

De VS kennen een wereldwijde belastingplicht voor Amerikaanse staatsburgers. Het Amerikaanse systeem van belastingheffing op basis van nationaliteit is uitzonderlijk. Daarbij komt dat er ook personen zijn die, soms zonder dat zelf te weten, Amerikaans staatsburger zijn doordat zij in de VS zijn geboren of een Amerikaanse ouder hebben terwijl zij zelf zeer beperkte banden hebben met de VS ('toeval-Amerikanen' of 'accidental Americans'). Dit kan tot vervelende situaties leiden.

De verplichting om gegevens van Amerikaanse belastingplichtigen uit te wisselen komt voort uit de Amerikaanse FATCA wetgeving. De Verenigde Staten (VS) hebben in 2010 de Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) ingevoerd om ten behoeve van de belastingheffing zicht te verkrijgen op de financiële tegoeden buiten de VS van Amerikaanse belastingplichtigen. Financiële instellingen wereldwijd zijn op basis hiervan verplicht informatie te delen met de VS over Amerikanen die een rekening bij hen hebben, inclusief een Amerikaans Tax Identification Number (US TIN).

De extraterritoriale werking van de FATCA was aanleiding voor Nederland om in 2013 met de VS een overeenkomst te sluiten tot verbetering van de internationale naleving van de belastingplicht en tenuitvoerlegging van de FATCA (de “NL IGA”). De verplichting voor financiële instellingen om informatie aan te leveren bestaat ook zonder de NL IGA. In de NL IGA zijn afspraken overeengekomen om veilige gegevensuitwisseling te waarborgen. Andere EU-landen hebben identieke afspraken gemaakt met de VS. Door de NL IGA leveren financiële instellingen niet rechtstreeks informatie aan de VS, maar gaat

[1] Kamerstukken 2024–2025, 25087, nr. 345.

dat via de Belastingdienst. Financiële instellingen rapporteren gegevens over Amerikaanse rekeninghouders aan de Belastingdienst en de Belastingdienst rapporteert de gegevens aan de Amerikaanse belastingdienst. Afhankelijk van het type bankproduct gaat het in ieder geval om de naam, het adres en de US TIN van de rekeninghouder, rekeningnummer(s) en het saldo van de bankrekening(en). Andersom ontvangt Nederland (de Belastingdienst) van de Amerikaanse belastingdienst informatie over Nederlandse belastingplichtigen.

Niet alleen met de VS worden dit soort gegevens uitgewisseld. In de afgelopen 10 jaar hebben er internationaal grote ontwikkelingen plaatsgevonden op het gebied van fiscale transparantie. Wereldwijd wisselen meer dan 100 landen op automatische basis bankrekeninggegevens uit onder de Common Reporting Standard. De automatische informatie-uitwisseling van bankrekeninggegevens is een groot succes gebleken en is zeer effectief in de strijd tegen belastingontduiking.

Beoordeling NL IGA door Autoriteit Persoonsgegevens

De Nederlandse Accidental Americans groep wijst in hun brief op de toezegging van mijn voorganger tijdens het debat van 22 juni 2022 om contact op te nemen met de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) over het eerder uitgebrachte advies over de NL IGA.

In de vierde voortgangsbrief FATCA[2] van 29 augustus 2022 is aangegeven dat het niet opportuun is om de AP te verzoeken om een herbeoordeling van het eerdere advies over de NL IGA, omdat er individuele procedures in behandeling zijn bij de AP over dit onderwerp. Sinds de vierde voortgangsbrief heeft de AP in een aantal individuele procedures over FATCA reeds een besluit genomen. Daarmee heeft de AP een oordeel gegeven over de privacyaspecten bij de gegevensuitwisseling onder de NL IGA. De AP heeft geoordeeld dat de doorgifte op grond van de FATCA verenigbaar is met de AVG. Tegen het besluit van de AP is beroep ingesteld bij de rechter. Verder heb ik vernomen dat er nog andere individuele procedures over dit onderwerp in behandeling zijn bij de AP. De AP ziet de Belastingdienst als derde-belanghebbende. Op dit moment zijn er daarnaast enkele andere zaken over de FATCA-doorgifte in behandeling bij de rechtbank. Ik wacht de uitkomst af van de lopende procedures. Aangezien de AP al een inhoudelijk oordeel heeft geveld over de doorgifte op grond van de FATCA en de rechter zich hierover nog zal uitspreken, acht ik het niet zinvol om de AP nog te verzoeken om een separate herbeoordeling van het eerdere advies over de NL IGA.

Ook in andere landen lopen procedures over de doorgifte van gegevens op grond van de FATCA. Zo heeft de hoogste Franse bestuursrechter in 2019 geoordeeld dat de uitwisseling op grond van de FATCA-overeenkomst tussen Frankrijk en de VS voldoet aan de eisen van de AVG. In België heeft de Gegevensbeschermingsautoriteit op 24 april jl. op klachten van toeval-Amerikanen beslist dat de doorgifte en verwerking van hun gegevens op grond van de FATCA-overeenkomst tussen België en de VS niet in lijn is met de

[2] Kamerstukken 2021-2022, 25087, nr. 297.

AVG.[3] Op dit moment is nog niet bekend wat de vervolgstappen zijn en of er naar aanleiding van deze beslissing beroep wordt ingesteld bij de rechter. Buitenlandse procedures hebben betrekking op de gegevensuitwisseling van het desbetreffende land en hebben dus geen direct gevolg voor de doorgifte van Nederland aan de VS. Dat neemt niet weg dat ik dit met aandacht volg. De FATCA-uitwisselingsovereenkomsten die andere landen hebben gesloten met de VS zijn immers vergelijkbaar met de NL IGA.

Ik houd uw Kamer op de hoogte en informeer u zodra er nieuwe relevante ontwikkelingen zijn.

Gevolgen voor banken en rekeninghouders

In hun brief geeft de Nederlandse Accidental American groep aan dat Nederlandse toeval-Amerikanen dagelijks gediscrimineerd worden door financiële instellingen die bestaande dienstverlening stoppen en nieuwe dienstverlening weigeren. Ook stellen zij dat de nieuwe Amerikaanse richtlijnen financiële instellingen dwingen om het Nederlandse burgerservicenummer (BSN) en de adresgegevens aan de Amerikaanse belastingdienst te sturen.

Ik heb contact gehad met de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) over de handelswijze van banken. Zoals vermeld in mijn brief van 7 maart jl. (zesde voortgangsbrief FATCA) geeft de NVB aan dat de grootbanken coulance blijven bieden aan rekeninghouders met (ook) de Amerikaanse nationaliteit die in de procedure zitten voor het aanvragen van een US TIN of het afstand doen van hun Amerikaanse nationaliteit (CLN). Zij kunnen hun rekening bij een van de vier grootbanken behouden als zij aantonen dat zij de aanvraagprocedure in gang gezet hebben. Aangezien niet iedere toeval-Amerikaan op stel en sprong beschikt over een US TIN of CLN, ben ik blij met deze handelswijze van banken. Het is dus belangrijk dat toeval-Amerikanen die in de aanvraagprocedure zitten maar hun US TIN of CLN nog niet hebben ontvangen, dit doorgeven aan hun bank om ervoor te zorgen dat zij gebruik kunnen (blijven) maken van hun bankrekening.

In de zesde voortgangsbrief FATCA heb ik uw Kamer geïnformeerd over de nieuwe FATCA-richtlijnen die door de VS zijn uitgebracht. Die richtlijnen voorzien een uitzondering op de verplichting voor banken om voor alle bankrekeningen een US TIN te rapporteren. Als een bank voldoet aan de door de VS gestelde voorwaarden, kan de bank aanspraak maken op deze uitzondering en voorkomen om door de Amerikaanse belastingdienst te worden aangemerkt als significant non-compliant, ook wanneer de bank niet voor alle bankrekeningen van Amerikanen een US TIN rapporteert. De uitzondering gold tot en met 2024 en is nu door de VS verlengd tot en met 2027. Net zoals voorheen geldt de uitzondering slechts voor bestaande bankrekeningen die vóór 1 juli 2014 zijn geopend.

Een aandachtspunt daarbij is dat de VS in de nieuwe richtlijnen twee aanvullende voorwaarden stellen aan banken om in aanmerking te komen voor de uitzondering. De eerste voorwaarde betreft het rapporteren van het nationale

[3] Gegevensbeschermingsautoriteit, beslissing ten gronde nr. 79/2025 van 24 april 2025

belastingnummer van de rekeninghouder (in het geval van Nederland zou dat het burgerservicenummer zijn) als de bank daarover beschikt. De tweede voorwaarde gaat over de wijze van het rapporten van de stad en woonland van de rekeninghouder.[4] Dit betekent overigens niet dat er nu nieuwe wettelijke verplichtingen gelden. De richtlijnen van de VS voorzien enkel in een beperkte en tijdelijke uitzondering op de geldende rapportageverplichtingen van banken. Omdat de VS daar nu twee aanvullende voorwaarden aan verbinden, ben ik zoals gezegd[5] in overleg met de NVB en andere EU-lidstaten over de gevolgen hiervan.

Tot slot

Ik besef dat de FATCA-regelgeving voor met name toeval-Amerikanen grote gevolgen kan hebben. De door de VS verleende tijdelijke uitzondering op de rapportageverplichtingen voor banken zullen die gevolgen niet allemaal wegnemen. Nederland blijft zich, waar mogelijk samen met andere EU-lidstaten, inspannen om te komen tot oplossingen voor toeval-Amerikanen waar dit leidt tot bijvoorbeeld bankrekeningproblemen. Ook blijft Nederland het belang van een permanente oplossing onder de aandacht te brengen bij de VS. Daar zet ik mij voor in, maar de sleutel ligt bij de VS. Daarom is het belangrijk dat rekeninghouders zelf ook actie ondernemen. Aan de toeval-Amerikanen die nog geen US TIN of Certificate of Loss of Nationality (CLN) hebben aangevraagd herhaal ik mijn eerdere oproep om een US TIN of CLN aan te vragen en dat door te geven aan hun bank.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van
Financiën - Fiscaliteit,
Belastingdienst en Douane,

T. van Oostenbruggen

[4] Banken zijn verplicht om ten behoeve van de FATCA o.a. het adres van de Amerikaanse rekeninghouder te rapporteren. De genoemde voorwaarde uit de nieuwe richtlijnen van de VS gaat over de wijze waarop banken het adres rapporteren in het digitale FATCA-rapportageformulier, namelijk met gebruik van het zogeheten AdressFix element.
[5] Kamerstukken 2024–2025, 25087, nr. 345.